

РЕШЕНИЕ

№ 98

гр. София, 04.01.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 19 състав, в публично заседание на 06.12.2023 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Доброслав Руков

при участието на секретаря Станислава Данаилова и при участието на прокурора Десислава Кайнакчиева, като разгледа дело номер **6945** по описа за **2023** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 284 и следващите, във връзка с § 49 от Закона за изпълнение на наказания и задържане под стража (ЗИНЗС), във връзка с чл. 203 и следващите от АПК, във връзка с чл. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ).

Първоначално делото е образувано по искова молба на П. В. С., понастоящем изтърпяващ наказание „Лишаване от свобода” в З. „К.”, чрез пълномощник адвокат И. Ю..

Ищецът твърди, че е претърпял неимуществени вреди в периода от 31.05.2022 г. до м. 07.02.2023 г., когато е излежавал наказание „Лишаване от свобода“ в СЦЗ, където е бил поставен в изключително тежки нечовешки условия за живот. В спалното помещение, в което е бил настанен, са липсвали елементарни хигиенно-битови условия, като същият е бил принуден да съжителства с множество дървеници. Изобилие от дървеници е имало и в общите помещения. Постоянно ищецът е бил налазан от дървениците. Ищецът постоянно е бил нахапван от дървениците. Всичко това не му е позволявало да спи спокойно нито една нощ в процесния период. Д. се хранят с кръв и от ухапванията са причинявали на ищеца болки и страдания - от ухапванията се получават пъпки, които болят и сърбят повече от 10 дни. Освен другите неприятни усещания, ухапванията от дървениците са пораждали у ищеца и страх от болестно заразяване. Тези обстоятелства ежедневно са създавали за ищеца не само неописуем дискомфорт, но и представляват поставянето му в нечовешки,

унизителни условия.

Претендира се осъждане на Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" към Министерство на правосъдието, да му заплати, сумата от 20 000 (двадесет хиляди) лева - обезщетение за претърпените от него неимуществени вреди от поставянето му в нечовешки условия, в помещения пълни с дървеници, по време на престоя му в С. централен затвор в периода от 31.05.2022 г. до м. 07.02.2023 г., ведно със законната лихва за периода от 08.02.2023 г. до окончателното изплащане на задължението.

С молба от 15.09.2023 г. адвокат Ю. е посочил, че периодите на исковата претенция са от 20.07.2018 г. до 06.06.2021 г. и от 26.08.2022 г. до 24.02.2023 г. в затвора в С. и от 24.02.2023 г. до 20.07.2023 г. в З. „К.“.

С молба от 02.10.2023 г. адвокат Ю. е посочил, че претенцията е за периода от 20.07.2018 г. до 06.06.2023 г. за престоя на ищеца в затвора в [населено място] от 24.02.2023 г. до 20.07.2023 г. в З. „К.“.

С молба от 10.10.2023 г., адвокат Ю. е добавил нови елементи към предмета на спора, а именно, че през есента на 2019 г. до пролетта на 2020 г. в затвора в [населено място] е правен ремонт на покрива, вследствие на което са се получили течове, които са наводнявали периодично помещението, обитавано от ищеца. Това е довело до появата на влага и плесени, чието вдишване е могло да причини болестни процеси в организма на ищеца - обстоятелство, което наред с ухапванията от дървениците са причинили допълнителни страдания на С..

Изложеното в посочената молба представлява по същество изменение на иска, чрез добавяне на нови обстоятелства, съгласно чл. 214, ал. 1 от ГПК. По силата на тази разпоредба, в първото заседание за разглеждане на делото ищецът може да измени основанието на своя иск, ако с оглед защитата на ответника съдът прецени това за уместно.

По време на проведеното по делото открито заседание, адвокат Ю. не посочи дали поддържа, направеното изменение на основанието на предявения иск, поради което настоящият съдебен състав намира, че направеното в молбата искане, следва да се остави без уважение, поради бездействието на пълномощника на ищеца да го потвърди по време на първото открито съдебно заседание. В тази връзка съдът намира за безпредметно обсъждането на събраните доказателства, касаещи направеното в молбата искане за изменение на основанието на иска, чрез въвеждане на нови обстоятелства.

По време на проведеното по делото открито заседание адвокат Ю. направи окончателно очертаване на исковите периоди, посочвайки, че вредите са били търпени от 20.07.2018 г. до 23.02.2023 г. за престоя на С. в Затвора – С. и от 24.02.2023 г. до 20.07.2023 г., относно престоя му в З. „К.“. Относно престоя на ищеца в затвора в [населено място], не се претендира обезщетение.

Посочва, че С. е бил настанен в Затвора – С. на 13.02.2018 г., където е прекарал до 14.06.2021 г., след което е бил преместен в Затвора в [населено място] и е прекарал там до 26.08.2022 г., когато отново е бил преведен в Затвора в [населено място].

Бездействията на ответника представляват нарушение на чл. 3 от ЕКЗПЧОС.

Като доказателства по делото бяха приети представени от ответника писмени документи: медицинска справка, видно от която П. С. не е получавал противоинсектна или противоалергична терапия по време на престоя си в затвора в [населено място], договори с външни изпълнители за дезинсекция на помещенията на Затвора в [населено място], ведно с протоколи за извършена ДДД обработка на тези помещения

(дератициацията и дезинсекцията се извършват по договор с фирма „Д. – Фаворит мениджмънт“), докладна записка от инспектор СДВР при 9 група на Затвора в [населено място], видно от която С. е бил настанен в групата на 16.09.2022 г. до 24.02.2023 г., когато е бил преместен в З. „К.“, докладна записка от инспектор СДВР при З. „К.“, видно от която С. е бил настанен в общежитието на 24.02.2023 г., където пребивава и до момента. Няма данни ищецът да е искал предоставяне на медицинска помощ във връзка с ухапвания от насекоми в З. „К.“.

По време на последното проведено по делото съдебно заседание, ищецът не се явява лично. Адвокат Ю. поддържа исковата молба, по съображения, подробно изложение в нея. Претендира присъждане на разноски.

Ответникът се представлява от юрисконсулт М., която оспорва исковата молба, като моли същата да бъде отхвърлена. Поддържа изложеното в представения писмен отговор. Моли да не се кредитират свидетелските показания.

Участвалият в производството по делото прокурор – представител на СГП счита, че претендираните неимуществените вреди са недоказани, поради което претенциите са неоснователни.

Административен Съд С. - град, I отделение, 19-ти състав, след като взе предвид наведените в исковата молба доводи, изразеното становище на пълномощника на ответника и на представителя на СГП и се запозна с приетите по делото гласни и писмени доказателства, намира за установено, от фактическа страна, следното:

Между страните не се спори, че през част от процесните период, по време, на които се сочи, че са претърпени вредите, П. С. е излежавал наказание „лишаване от свобода“ в Затвора в [населено място] и в З. „К.“. С оглед на представените и неоспорени от ответника докладни записки, които са официални документи по смисъла на чл. 179 от ГПК, съдът намира, че следва да приеме за доказано, че ищецът е пребивавал: 1. в затвора [населено място] от 16.09.2022 г. до 24.02.2023 г. и 2. в З. „К.“ от 24.02.2023 г. до 20.07.2023 г.

Не се доказва, ищецът да е пребивавал през други периоди в посочените пенитенциарни заведения.

За доказване на претендираните вреди съдът допусна на ищеца до разпит двама свидетели.

Административен Съд С. - град, I отделение, 19-ти състав, след преценка на събраните по делото доказателства по отделно и в съвкупност и съобразявайки доводите на страните, приема от правна страна следното:

По допустимостта на жалбата: Подаването на искова молба по реда на чл. 284, във връзка с § 49 от ПЗР на ЗИНЗС, във връзка с чл. 203 от АПК не е обвързано с преклузивен срок. Нейната допустимост е свързана най-вече с редовността ѝ, касаеща посочването на административния акт, който е бил отменен или органа или длъжностното лице или орган, от чието действие или бездействие са причинени претендираните вреди. Претенцията е предявена срещу юридическото лице, представлявано от органа, от чиито незаконосъобразни действия са причинени вредите.

Съдът намира, че исковата молба е редовна, следователно е процесуално допустима и като такава следва да бъде разгледана.

Разгледана по същество, исковата молба е частично основателна.

В чл. 7 от Конституцията на Република България е предвидено, че държавата отговаря за вреди, причинени от незаконни актове или действия на нейни органи и длъжностни

лица. Проекция на този принцип е разпоредбата на чл. 203 от АПК, съгласно която исковете за обезщетения за вреди, причинени на граждани или юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица, се разглеждат по реда на тази глава, а за неуредените въпроси се прилагат разпоредбите на Закона за отговорността на държавата и общините за вреди. За да се разграничат отговорността за причинени вреди по чл. 45 и следващите от ЗЗД и тази по чл. 203 от АПК, във връзка с чл. 1 от ЗОДОВ, следва да се направи анализ, чрез съпоставка на двете норми. На първо място различieto по между им е свързано с тяхното основание. Отговорността по ЗЗД почива на забраната да не се вреди другиму, докато отговорността по ЗОДОВ е изградена върху идеята за задължение на държавата и общините да спазват правата и законните интереси на гражданите. Именно при неспазване на това основно задължение и когато в следствие на него е причинено увреждане на граждани и юридически лица, възниква основание за ангажиране на отговорност на съответните държавни институции. Съгласно чл. 205 от АПК това са юридическите лица, представлявани от органа, от чийто незаконосъобразен акт, действие или бездействие са причинени вредите. Отговорността по чл. 45 от ЗЗД и тази по ЗОДОВ се изграждат на различна плоскост. Елемент от фактическия състав на неправомерното увреждане по ЗЗД, свързан с неговата субективна страна, винаги е вината, т.е. субективното отношение на деликвента към протоправното деяние. Характерно за втория вид отговорност е, че е обективна и безвиновна. Тя възниква само при или по повод на осъществяване на административната дейност на държавата или общините. Чл. 203 от АПК и чл. 1 от ЗОДОВ употребяват термините "актове", "действия" и "бездействия", за които легално определение няма в цитираните закони, но под "акт" не следва да се разбира всеки такъв на административен орган или длъжностно лице, а определена категория актове - нормативни, общи и индивидуални административни актове, като тук следва да се разбират всички видове административни актове, издавани от държавни или общински органи в кръга на законово определената им компетентност.

Държавата и общините ще носят отговорност за вреди, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност. Анализът на тази норма, налага разграничаване на дейността по издаване на административни актове и тази, която е проява на физическото действие или бездействие. Това има значение при решаване на въпроса за предпоставката, при която увреждения може да търси обезщетение.

Активно легитимирана страна по иска по чл. 284 от ЗИНЗС, във връзка с чл. 203 от АПК, може да бъде всяко лице, задържано под стража или изтърпяващо наказание „лишаване от свобода”, което твърди, че е претърпяло вреди, в следствие на незаконосъобразни актове, действия или бездействия на държавни и общински органи и длъжностни лица. Този иск представлява автономно средство за защита на частноправните субекти срещу несъобразена със закона административна дейност.

По силата на чл. 285, ал. 2, във връзка с чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС, 205 от АПК, искът за обезщетение се предявява срещу специализираните органи по изпълнение на наказанията, от чиито актове, действия или бездействия са причинени вредите. Според чл. 12 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража, прякото ръководство и контролът върху дейността на местата за лишаване от свобода и пробационните служби се осъществяват от Главна дирекция "Изпълнение на

наказанията", т.е. в случая дейността на ГД „ИН” е регулирана от закона дейност, осъществявана от административните органи и длъжностни лица, структурно обособени в рамките на тази администрация, в съответствие с дадените им от закона правомощия. Т.е. безспорно дейността на ответника, свързана с нормалното функциониране на местата за лишаване от свобода е административна дейност, осъществявана във връзка с прогласените в АПК и КРБ основни принципи.

Съгласно чл. 284, ал. 1, във връзка с ал. 5 от ЗИНЗС, държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл. 3, като настъпването на неимуществени вреди се предполага до доказване на противното. Разпоредбата на чл. 3 от с.з. сочи, че осъдените и задържаните под стража не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение. За нарушение на ал. 1 се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност.

В разглеждания казус П. С. твърди, че е претърпял неимуществени вреди, изразяващи се болки и страдания, предизвикани от липсата на адекватно третиране на помещенията срещу насекоми и други вредители, в които са били настанени лишените от свобода в затвора в [населено място] и в З. „К.”. Тези бездействия са довели до размножаването на инсекти и по-специално на дървеници. Те започнали да хапят затворниците, включително и С., което им е причинявало сърбежи, болки, обриви и други физически неудобства, по време на излежаването на наложеното му наказание, т.е. може да се приеме, че тези твърдени вреди са причинени от подобни на описаните в цитираната разпоредбата чл. 3 от ЗИНЗС, действия или бездействия на органи и длъжностни лица при ответника.

Фактическият състав на предявения иск с правно основание чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ с оглед твърденията на ищеца включва в кумулативна даденост: 1. наличие на административен акт от орган на ответника или действие или бездействие на негови длъжностни лица; 2. незаконосъобразност на административния акт, съответно действието или бездействието; 3. причинена вреда и нейния размер; 4. причинна връзка между незаконосъобразния акт и настъпилия вредоносен резултат.

Първата предпоставка в случая е доказана. П. С. е изтърпявал на наложеното му наказание „лишаване от свобода”: 1. в затвора [населено място] от 16.09.2022 г. до 24.02.2023 г. и 2. в З. „К.” от 24.02.2023 г. до 20.07.2023 г.

По отношение на втората предпоставка, съдът намира, че съгласно чл. 128, ал. 1 от ЗИНЗС, при изпълнение на наказанието лишаване от свобода се създават условия за опазване на физическото и психическото здраве на лишените от свобода, а според чл. 152, ал. 2 от с.з., под контрола на медицински специалист ежесечно се извършва основно почистване и дезинфекция на спалните и помещенията за общо ползване, т.е. ответникът ГД „ИН”, според цитираните норми е имал нормативно установено задължение за осигури адекватна и ефективна дезинфекция на обитаваните от лишените от свобода помещения, като по този начин предотврати появата на

насекоми и вредители, които чрез ухапвания могат да им причинят дискомфорт, болки и страдания.

Независимо от представените документи, удостоверяващи сключването на договори със специализирани фирми за борба с насекоми и вредители и протоколи за извършени дейности по дезинсекция и дератизация, в разглеждания казус е очевидно, че тези дейности не са били достатъчни за ликвидацията на насекомите, в частност на дървениците, а от там и за предотвратяването на вредните последствия за лишените от свобода от техните ухапвания.

Изложеното дава възможност на съда да направи извод, че ответникът не е изпълнил в цялост задълженията си по чл. 128, ал. 1 от ЗИНЗС - да създаде условия за опазване на физическото и психическото здраве на лишените от свобода и да осигури адекватна и ефективна дезинфекция на обитавани от тях, която би преборила появата на насекомите.

Неизпълнените на тези законови задължения е в противоречие с изискването лишените от свобода лица да не бъдат подлагани на излишно тежки условия и със забраната за жестоко, нечовешко и унижително отношение, съгласно чл. 3 от ЗИНЗС. Т.е. в случая са налице незаконосъобразни бездействия, свързани с неосигуряването на нормални хигиенни условия в помещенията, обитавани от лишените от свобода, включително и от П. С.. Тези бездействия на органите на ГД „ИН“ безспорно са могли да бъдат предпоставка за възникване на твърдените вреди.

По отношение на третата предпоставка за реализиране на отговорността на ответника по чл. 1 от ЗОДОВ, съдът намира, че тя също е доказана. Вследствие на тези ухапвания, ищецът е получавал сърбежи и обриви, които са му причинявали физически болки (сърбежи) и дискомфорт.

За липсата на адекватни и ефективни мерки по дезинсекция на обитаваните от лишените от свобода в затвора в [населено място] и в З. „К.“, съответно за наличието там на насекоми (дървеници) и за търпените от ищеца болки и страдания, вследствие на ухапванията от тези насекоми, свидетелстват и разпитаните в хода на съдебното производство свидетели на 06.12.2023 г.

Свидетелят Г. посочва, че познава ищеца отдавна и затвора в [населено място], където двамата са били в една килия. В спалното помещение, където били настанени имало проблеми с насекомите. Имало дървеници, хлебарки и от време на време някой плъх. Администрацията на Затвора пръскала с нещо, което според свидетеля било вода, защото виждал колко препарат се слага. Веднъж на няколко месеца се пръскало за вредители. Управата на затвора не позволявала да се внасят препарати отвън и те постоянно били нахапани от дървеници. П. С. също се оплаквал – проблемът се отнасял до всички. Постоянно имали плюски и пъпки от ухапвания от дървеници. Свидетелят и С. получавали мехлеми отвън, с които се мажели. Мехлемите горе-долу помагали, но насекомите ги има постоянно ефектът е никакъв. Той и С. били непрекъснато нахапани и не можели да спим. Ходили сме на лекар заради тези ухапвания, но нямаше адекватно лечение.

Според свидетеля П., той е бил лишен от свобода от февруари 2022 г. до 20.09.2023 г. С ищеца С. се запознали Централния затвор, докато бил в приемната и след това в К. също били заедно. Когато били в Затвора – С., обитавали една килия. Там имало проблем с дървеници и хлебарки.

Свидетелят посочва, че е хапан и е търсил медицинска помощ. Според него в Затвора положението с дезинсекцията е под всякаква критика. Там практически не се е извършвала дезинсекция. Доколкото знаел, фирмата, която имала договор за дезинсекция в Затвора – С. е прекратила този договор. РЗИ също не правела инспекции. Свидетелят виждал и ищеца С. ухапан от дървеници. Той също се оплаквал, всички се оплаквали. Единственото, което получавали от медицинската служба било „Алергозан“, което не е подходящо за лекуване на такъв вид алергия. С. имал типичните оплаквания след ухапване – големи, червени плюски в редичка, съпроводени със сърбеж и болка. В К. ситуацията била още по-зле. Хората били целите в плюски навсякъде били изпохапани. През лятото ходели голи и свидетелят ги е виждал, пъпките били навсякъде. С. също бил хапан в К.. Там били в различни блокове, но се виждали по време на разходките на открито и той му се оплаквал. Единствената помощ, е вкарването на препарати отвън, но това не се допускало. В последните години, според свидетеля проблемът се задълбочил.

Независимо, че двамата свидетели се изтърпявали наказание „лишаване от свобода“, а свидетелят Г. заяви, че към момента на разпита е предявил искове срещу ГД „ИН“, съдът намира показанията им за последователни, логични и лишени от очевидни елементи на заинтересованост, поради което следва да бъдат кредитирани. И двамата независимо един от друг, потвърдиха, че С. е страдал от ухапванията на насекомите, както и всички други лишени от свобода. Тези обстоятелства правят предполагаемо съгласуване на показанията им е крайно невероятно.

Съдът намира за доказани твърденията, че за наличие на дървеници в помещенията, в които е бил настаняван ищеца.

Двамата свидетели потвърдиха, че в Затвора в [населено място] и в З. „К.“ е имало постоянен проблем от присъствието на насекоми и най-вече дървеници.

От общодостъпен източник в интернет пространството - <https://bg.wikipedia.org>, се установява, че креватната дървеница е вид кръвосмучещо насекомо от семейство Паразитни дървеници. Когато не се храни, креватната дървеница се крие в дупки и пукнатини или други защитени места в къщи, курници или гълъбарници. Излиза само на сухи и грапави повърхности - дърво, хартия, камък, мазилка, метал или плат. Паразитира главно по хората, но също така и по прилепи, кокошки, гълъби, други птици и копитни животни. Когато не се храни, дървеницата обикновено стои в гнездото си или в цепнатини в стаите или курниците. Избягва светлината, но когато е гладна, се храни и през деня.

Ответникът не отрича, че в помещенията е имало такива насекоми, но твърди, че са вземани съответните мерки за дезинсекция, което съдът приема за вярно, но от друга страна намира, че тези мерки не са били достатъчни и ефективни, за да решат кардинално проблема с наличието на тези насекоми, в помещенията, обитавани от лишените от свобода.

От свидетелските показания се установи, че както всички лишени от свобода, така и С. са били хапани, постоянно от дървениците. Ухапванията са предизвиквали силни сърбежи, поради което се е налагало използване на мехлеми.

Според Годишен доклад на националния превантивен механизъм за 2020 г. на О. на Република България, публикуван на 04.03.2021 г. и свободно достъпен на Интернет адрес prisonreform.bg: „Изводите показват, че продължава да е налице дългогодишният проблем с **наличието на хлебарки и дървеници** в местата за лишаване от свобода, като това е констатирано във всички проверени обекти – дори и там, където е извършван цялостен ремонт. В тази връзка са отправяни препоръки към ГДИН за търсене на алтернативни начини за справяне с този проблем. Несъмнено този проблем ще бъде във фокуса на проверките на Н. и през настоящата година.“.

Независимо, че докладът не обхваща исковия период, съдът приема, че по делото не са налице данни, които да оборят официално потвърдената информация на О. на Република България относно дългогодишен проблем с наличието на хлебарки и дървеници. Напротив, свидетелските показания в тази насока са безпротиворечиви и установяват, че в затвора в [населено място] и в З. „К.“ има системен проблем с тези насекоми. Вярно е, че според упоменатите по-горе протоколи съставени от фирмите за дезинсекция и от свидетелските показания се установи, че помещенията, обитавани от лишените от свобода са били обработвани с препарати против вредители. Това обаче е ставало през няколко месеца и очевидно е било крайно недостатъчно за окончателно справяне с проблема.

Съвкупната преценка на събраните по делото доказателства навежда съда на категоричен и несъмнен извод, че за исковия период спалните помещения на ищеца в затвора в [населено място] и в З. „К.“ са били заразени с паразитни инсекти - дървеници, което е влошавало съществено начина и условията за изтърпяване на наказанието.

Според съда е доказана и четвъртата предпоставка за реализиране на отговорността по чл. 1 от ЗОДОВ – налице е причинно-следствена връзка между констатираните незаконосъобразни бездействия и констатираните вреди, настъпили най-вече от неосигуряването на адекватна и ефективна дезинсекция на обитаваните от лишените от свобода помещения. В случай, че вземането на подходящи хигиенни мерки, лишените от свобода, включително ищеца, нямаше да бъдат нахапани от насекомите и съответно да изпитат посочените болки и страдания, свързани с тези ухапвания.

Съвкупната преценка на събраните по делото доказателства навежда съда на категоричен и несъмнен извод, че за очертаните по-горе исков период в помещенията, обитавани от С. не извършвана ефективна дезинсекция, което е влошавало съществено начина и условията за изтърпяване на наказанието.

В пилотното си решение по съединени жалби № 36925/10, 21487/12, 72893/12, 73196/12, 77718/12 и 9717/13 ЕСПЧ посочва, че общите принципи, уреждащи прилагането на чл. 3 от Конвенцията за условията на задържане, са изложени в големи подробности в параграфи 139-159 от решението на Съда по А. и други (цитирано по-горе) и параграфи 65-69 от решението на Съда по Torreggiani and Others. Чл. 3 от Конвенцията защитава една от основните ценности на демократичното общество. Той забранява по абсолютен начин изтезанията или нечовешкото или унижително отношение или наказание, независимо от обстоятелствата и поведението на жертвата. За да попадне в обхвата на този член, малтретирането трябва да достигне минимално ниво на

суровост. Оценката на този минимум е относителна и зависи от всички обстоятелства по делото като продължителността на отношението, физическите и психическите последици и в някои случаи пола, възрастта и здравословното състояние на жертвата. В оценката на условията на задържане по чл. 3 от Конвенцията е особено важно да бъде взето предвид кумулативното въздействие на тези условия, както и конкретните твърдения, направени от въпросното лице, и времето, което той или тя е прекарал/а в тези условия.

Настоящият съдебен състав намира, вземайки предвид събраните доказателства и дадените насоки от ЕСПЧ в делата М. и Н., че в случая перманентните сърбежи и появата на обриви, предизвикани от ухапванията от насекомите и причинения от тях психически дискомфорт, могат да предизвикат чувство на страх от разболяване, незащитеност или малоценност, т.е. налице са доказани вреди, подлежащи на овъзмездяване по реда на чл. 284 от ЗИНЗС, във връзка с чл. 203 и следващите от ЗОДОВ.

Независимо от факта, че съгласно чл. 52 от ЗЗД, обезщетението за неимуществени вреди се определя по справедливост, настоящият съдебен състав не може да не се съобрази с практиката на ЕСПЧ. По дела, образувани срещу България по идентични оплаквания – претърпени неимуществени вреди, поради незаконосъобразни действия на органи и длъжностни лица, Европейският съд по правата на човека в С. е присъждал различни обезщетения.

През 2021 г. ЕСПЧ постанови осъдителни решения по делата П. - А. срещу България и И. срещу България и продължи да комуникира редица жалби с оплаквания във връзка с ниския размер на присъденото от националния съд след измененията от 2017 г. в ЗИНЗС обезщетение, поради лоши условия в затворите. Предвид добре установена съдебна практика на ЕСПЧ по предходните дела, по новите жалби българската държава се възползва от възможностите в производството пред Съда да признае нарушение чрез едностранна декларация или да сключи приятелско споразумение.

От мотивите на цитираните решения на ЕСПЧ може да се направи извод, че обезщетение, присъдено от националния съд, което се равнява на минимум 4 евро на ден или на 30 % от присъжданото от ЕСПЧ при сходни обстоятелства, е адекватно и не поставя под съмнение ефективността на производството за обезщетяване на вредите от поставяне в лоши условия на задържане. Едновременно с това в повечето случаи такова обезщетение би било достатъчно, за да обезщети вредите, произтичащи от нарушение на забраната за поставяне в лоши условия на задържане по смисъла на чл. 3 от Конвенцията.

В случая е безспорно, че през исковия период, приет за доказан от съда 1. в затвора [населено място] от 16.09.2022 г. до 24.02.2023 г. и 2. в 3. „К.“ от 24.02.2023 г. до 20.07.2023 г., се дължи обезщетение, съгласно практиката на ЕСПЧ, за 309 дни. Според установения от ЕСПЧ минимум, размерът на обезщетението е 4 евро на ден или 2 417 лв. (309 дни по 4 евро = 1 236 евро, умножени по 1,9558 лв. – официалния курс на БНБ = 2 417 лв.).

Независимо от така установената практика на ЕСПЧ при определяне на обезщетенията, съдът намира, че посочената сума от 2 417 лв., следва да се

редуцира наполовина по следните съображения.

На първо място не беше доказано, че ищецът е изпитвал във всеки един ден от исковия период твърдените болки и страдания, предизвиквани от ухапванията от насекоми. Както беше посочено, по-горе, съдът приема, че ищецът е изпитвал дискомфорт, предизвикан от сърбежите и обривите, но не беше доказано, че това е ставало ежедневно и непрекъснато.

На второ място съдът не приема, че прагът жестокото и унизително отношение, предизвикано условията, в които той е изтърпявал наложеното му наказание, вследствие на незаконосъобразните бездействия на органите на ГД „ИН”, е достигнал онова ниво на суровост, даващо възможност за определяне на обезщетение в размер на по 4 евро на ден според критериите, очертани от ЕСПЧ. Допълнителен аргумент в подкрепа на този извод е обстоятелството, че няма данни, ищецът да е търсил медицинска помощ за преодоляването на негативните въздействия на ухапването на дървениците.

Във връзка с изложеното съдът намира, че обезщетение в размер на 1208 лв. е адекватно и справедливо.

Предвид основателността на основната претенция доказана е и акцесорната претенция за присъждане на законна лихва. Претендира се лихва от 08.02.2023 г. до окончателното изплащане на сумата. Началният момент следва да се определи съгласно т. 4 на Тълкувателно решение № 3 от 22.04.2005 г. на ВКС по т. гр. д. № 3/2004 г., ОСГК, т.е. ответникът ще дължи лихва, върху присъдената сума, считано от датата на преустановяване на незаконосъобразните бездействия. В случая не е установено, че незаконосъобразните бездействия са преустановени на 08.02.2023 г. Напротив, не е установено, че изобщо са били преустановени, поради което на ищеца се дължи законна лихва върху присъдената сума, от момента на подаването на исковата молба до окончателното ѝ изплащане.

В съответствие с разпоредбата на чл. 286, ал. 2 и ал. 3 от ЗИНЗС съдът намира, че следва да се произнесе и по направените разноски.

Ищецът е поискал присъждане на разноски. По делото е представено пълномощно, видно от което адвокат Ю. е предоставил безплатна помощ, съгласно чл. 38 от ЗА.

По силата на визираните по-горе разпоредби, когато искът се уважи изцяло или частично, съдът осъжда ответника да заплати разноските по производството, както и да заплати на ищеца внесената държавна такса. В случая, адвокатското възнаграждение следва да бъде определено, съгласно чл. 8, във връзка с чл. 7, ал. 2 от Наредба № 1 от 9.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения.

Водим от горното и на основание чл. 203 от АПК, във връзка с чл. 1 от ЗОДОВ, **Административен Съд С. - град, I отделение, 19-ти състав,**

РЕШИ:

ОСЪЖДА Главна Дирекция „Изпълнение на наказанията” при Министерство на правосъдието да заплати на П. В. С., излежаващ наказание „Лишаване от свобода“ с ЕГН [ЕГН] сумата от 1208 (хиляда двеста и осем) лева, представляваща обезщетение за причинени неимуществени вреди,

изразяващи се претърпени физически болки и страдания, предизвикани от бездействия на органи на ответника, довели до наличието на дървеници, в помещенията, в които той е бил настанен, което е в нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС, ведно със законната лихва, считано от 20.07.2023 г. до окончателното изплащане на сумата, като **ОТХВЪРЛЯ** претенцията в останалата ѝ част до пълния размер от 20 000 лева, както и в частта, в която се претендира законна лихва, върху определеното обезщетение от 08.02.2023 г. до окончателното изплащане на сумата.

ОСЪЖДА Главна Дирекция „Изпълнение на наказанията“ при Министерство на правосъдието да заплати на П. В. С., излежаващ наказание „Лишаване от свобода“ с ЕГН [ЕГН] сумата от 20 (двадесет) лева, представляваща внесена държавна такса.

ОСЪЖДА Главна Дирекция „Изпълнение на наказанията“ да заплати на адвокат И. В. Ю. на основание чл. 38, ал. 2, във връзка с ал. 1, т. 2 от Закона за адвокатурата сумата от 421 (четири стотин шестстотин и седем) лева, представляваща адвокатско възнаграждение, за осъществено процесуално представителство по административно дело № 6945 по описа за 2023 г. на Административен съд София - град.

ОТХВЪРЛЯ искането за изменение на първоначално предявения иск, обективизирано в молба от 10.10.2023 г., чрез добавяне на нови обстоятелства, поради непредявяването му в първото заседание по делото и с оглед нарушаването на правото на защита на ответника.

Решението подлежи на обжалване в 14-дневен срок от съобщаването му на страните, с касационна жалба пред АССГ, Троен състав.